

Ezúton mondunk köszönetet a megyei és területi találkozók szervezőinek, akiknek tán még soha nem volt ilyen nehéz a helyzete, s mégis lehetővé tették a gyerekcsoportok találkozóját. Az ő áldozatkész munkájuk nem igazán látványos tevékenység: időben kell megírniuk a pályázatokat, amikre vagy kapnak pénzt, vagy se, időben kell gondolni a gyerekek ebédjére, az ajándékokra, nekik kell a zsebükben cukrot, vagy idegcsillapítót tartani, amit majd alkalmas – azaz az éppen elviselhetetlen – időben fölkinálhatnak a gyerekeknek vagy a túlórázni kényszerülő műszakinak.

1996-ban az V. Weöres Sándor Országos Gyerekszínjátászó Találkozóra kerül sor. Az Országos Találkozó színhelyét jelen pillanatban még nem tudjuk, hiszen több város is kérte a fesztivál-rendezés jogát. Reményeink szerint ezzel elkezdődik az országos fesztivál vándorlása, és ezáltal minden országrészbe eljuthatnak a példaértékű produkciók is.

Szakall Judit – Gabnai Katalin

GYERMEKSZÍNJÁTSZÓ-RENDEZŐI TANFOLYAMOT INDÍT

a Marczibányi Téri Művelődési Központ 1996. januárjában, Fodor Mihály vezetésével.

A foglalkozásokat kéthetente, szombati napokon 10-16 óra között tartják.

A tanfolyam részvételi díja: 12 ezer Ft

Ausztrália

(dráma – színház – nevelés)

1995 július első napjaiban több mint ezer résztvevővel rendezte meg második világtalálkozóját az IDEA (International Drama/Theatre and Education Association), a drámatanárok világszervezete Ausztrália Queensland tartományának fővárosában, Brisbane-ben. Ötvenegy ország küldöttei közt, a skandinávok és az ausztrálok erőfeszítése révén létrejött szolidaritási alap anyagi segítségével juthattam ki egyetlen magyarként, s a jobbára lángban álló hazájával elfoglalt horvát férfiúval a zaklatott Közép-Európa képviselésében vehettem részt ezen a monstre rendezvényen. A szokásos nemzetközi koreográfia szerint elrendezetten aztán így húzódtunk meg a kultúrdiplomácia macskaasztalánál, egy vietnámi, egy horvát, „a négerek, meg én”. Meghívásunkat előadással kellett megszolgálnunk, a körülbelül száz programpontra belül.

Ez a világszervezet 1992-ben, a portugáliai Portóban alakult meg. Elnökasszonya a minden tekintetben kiváló *Maria van Bakelen*, az amszterdami színművészeti főiskola drámatanára, hivatalos nyelve az angol, a francia, s mostantól kezdve a spanyol is. Szellemi vezetői a hallatlanul nagyvonalú és erőteljes munkát végző angolok, háborgó és nem is mindig konstruktív ellenzéki csoportja a franciák küldöttsége. Fanyalgó megfigyelő és kritizáló vendége az egy szem német, reménykedői a három év múlva Kenyában rendezendő kongresszus gazdái, az angol és a francia nyelvű feketék népes gárdájából adódnak. Az örökké mosolygó ázsiai csapat napról napra növekszik, s a négerekkel együtt különösen sokat tesz a hagyomány és a drámatechnikák összeegyeztetésével kialakítható művészeti nevelésért. Inspirátorai, lobogó lelkesei a portugálok és a dél-amerikaiak. Hajtómotorként azonban, az angolok mellett elsősorban a skandinávokat említhetjük, a hat év múlva Norvégiában megrendezendő világtalálkozó gazdait, s a mostani a kongresszust gőzerővel összehozó ausztrálokat.

A rendezvény választott fő témája – „tükröződések a folyón” – a helyszínre, Brisbane folyójára, s az ausztrál aboriginal kultúra ismert szimbólumaira egyaránt utalt. A vezérszónokok mondataiban vissza-visszatért ez a motívum, mint ahogy majd Kenyában a „keresztutak” forgalmi jegyében adják elő mondandójukat az előadók.

Tudható volt a kongresszus előtt, s már Portóban erősen érezhető volt, hogy itt nem valamiféle gitt-egyletről van szó. Ez egy gyorsan erősödő, korrekt és magas színvonalú munkát végző, erős szponzorálással bíró világszervezet. Tagjai keményen elszámoltatják egymást, nemcsak gazdasági, hanem mindenféle egyéb ügyekben. A Magyar Drámapedagógiai Társaság első hozzájárulása a közös munkához egy 1996-ban megrendezendő közép-európai találkozó megszervezése lesz.

Ez a rövid híradás nem lehet szakmai beszámoló, már csak terjedelme miatt sem. A hozott előadásokból és könyvekből válogatás és fordítás után kiadvány készül a hazai szakemberek használatára.

A több mint száz előadás és műhelyfoglalkozás lehetett volna a drámapedagógia Hyde Parkjának megfelelő rendezvény – mint ahogy némely kisebb nevű előadó esetében ez érezhető volt, de az ausztrálok igyekeztek a bekért előadásokból és foglalkozásvázlatokból kiválasztani a legígéretesebbeket, s többnyire sikerrel jártak.

A rendezvények és előadások látogatása egy tíz tagú küldöttségnek is elegendő és megterhelő munka lett volna, egyedül azonban sokszor az alapvető programokra sem tudhattam eljutni, nemhogy a kiegészítő rendez-

vényekre, mert a szervezet hivatalos ülésein kellett az országnak jutó 12 pontot érő szavazótáblát nyújtogatni. A fő programokat látva és a beszélgetéseket hallva azonban három fő tanulságot leszárhíthetem:

1. Ha a tanításban ilyen szerepet kaphat a dráma, – vagyis a *dráma eszközeivel való nevelés*, mint ahogyan azt most a legutóbb jóváhagyott Nemzeti Alaptanterv írja – akkor a tagországok sorrendjében az előkelő első harmadban van a helyünk. Ehhez azonban pontosan a nevelőképzés szakmai megerősítése szükséges – azt szolgálja leginkább a világszervezet –, amihez pillanatnyilag megint nincs elegendő szervezeti lehetőségünk.
2. Ha a *színházzal való nevelés*, a gyermekeknek és az ifjúságnak jutó színházi jellegű élmény ilyen szinten marad, ahogyan most állunk, köznevetség és sajnálkozás tárgya leszünk. Megjegyzendő, hogy az IDEA nem kívánja az ASSITEJ munkáját végezni. Az iskolák, az oktatás és a nevelés oldaláról figyeli a színházi nevelést, míg az ASSITEJ a színházak nemzetközi hálózata.
3. Legfontosabb tartalmi tanulságként az kínálja magát, hogy a résztvevő országok nem játsszák ki az újhítek lelkesedését a kreatív szisztémák iránt a hagyomány kincseinek megőrzésével szemben. Óriási jelentőséget tulajdonítanak a *nemzeti kultúra színházi jellegű elemeinek*, még ott is, ahol csak úgynevezett pre-teátrális elemek fedezhetők fel a hazai művészetben. Azt erősítik, arra építenek, épp ezért külön one-man és one-woman show-kat rendezett a konferencia a *mesélők* számára, akik varázsos egyéniségüket elénkbe hozva a rendezvény legszebb pillanatait adták nekünk, pedig sokszor meg kellett küzdeniük az adódó nyelvi problémákkal. A gyökerekkel rendelkező közvetítő ember állt a legerősebb reflektor fényében, aki sokszor tánccalénekekkel színezte történeteit, különösen ha Ázsiából vagy Afrikából jött.

Nem lehet nem végiggondolnunk, hogy a magyar mesélők/mesemondók ismertsége és elismertsége milyen szinten áll, s hogy a szövegimprovizátorok lassacskán csak a lemezlovasok között lesznek megtalálhatók, akik aztán egészen más értékeket tartanak szem előtt, mint akik a gyökerekhez való visszatérést erősítik. Félreértés ne essék: szó sincs valamiféle világméretű, fájdalomtól kába nemzeti talajkaparászásról. Értékmentésről és értékmegőzésről van szó, mely a színházi és a mindennapi kommunikáció megtartó része lehet.

A legérdekesebb természetesen egy világkonferencia házigazdái, sztár-előadói, vagy sztárhelyzetbe hozott vendégei. Csak azért említek név szerint néhányat, hogy ha valahol a világban találkozna valaki a nevükkel, megkönnyítsem a tájékozódást. Ők azok, akik megkereshetők, kérhetők és kérdezhetők az általuk képviselt területeken.

Az ausztrál házigazdák közül *Kate Donelan*, kongresszusigazgató, a queenslandi drámatanárok szövetségének elnöke és társa, *Christine Hoeppe*, az országos szövetség elnöke volt a főszereplő. A queenslandi csodaegyetem tanárai közül *Brad Haseman*, *Judith McLean* és *John O'Toole* fontos. Az utolsó, a TIE, vagyis a Theatre in Education egyik első prófétája, a mostani idők teoretikus pápájának számító, Magyarországon is járt – szintén jelenlévő – *Gavin Bolton* tanítványa volt valaha, még a durhami egyetemen. *Cecily O'Neill* az angol dramatikusan nevelés író származású utazó nagykövete a drámához és a neveléshez szükséges iróniáról beszélt, *Rustom Bharucha* Calcutta poétikus professzora a lóbuszokról, az árnyakról, a folyóvíz tükröződéseiről szöveg, a kiírásnak megfelelően, *Augusto Boal* a világjáró brazil excentrikus politikai színház-csináló pedig természetesen önmagáról, hogy valami öröme is legyen a felcsipett több mint tízezer dollár mellett. Elbűvölő exhibicionizmus felhúzott szemöldökkel vonultatta ki a nagyteremből a másra vágyó hidegvérűbb küldötteket. Lehetett kit szidni és imádni. *Patrice Pavis*, az okos francia, a színészi gesztusokhoz jutott el a többkultúrában született színházi előadások analízisétől.

De látható és hallható volt a magyarok által közkedvelt *David Davis*, a kanadaiak nagyasszonya, *Julia Saxton*, aki olyan mint Tordai Teri galamböszön, *Gcina Mhlophe* író és előadóművész Dél-Afrikából, *Maureen Watson*, a bennszülött ausztráliai öregasszony, aki mintha csak valamelyik falu szélén kapta volna magára agyonmosott, nagyvirágos, matlaszé pongyoláját.

Voltak színházi bemutatók is, igen eltérő színvonalat jelezve. Ezeket most nem részletezem, csak a legfontosabbakat említem meg, melyekre később, adott időben szeretnék még visszatérni.

A filippínók szónoklat helyett egy négy színészre épülő dokumentumjátékot mutattak be a Manila szeméthyegyekben spéci szerszámokkal kurkászó Fülöp-szigeti gyerekek nyomorúságáról, és a gyermekprostitúcióról. Ezerkétszáz ember tapsolt felállva és zokogásával küzdve a konferenciaközpont nagytermében. Azt hittem, ez fokozhatatlan. De eljött a tasmán előadás ideje, „A szív szabadsága” című bábelőadás, ami az utóbbi évek színházi előadásai közül is kiemelkedik. Úgy néz ki, leszünk olyan a szerencsések, hogy a jövő évben, az UNIMA Budapesten rendezendő világkonferenciáján itt láthatjuk őket. Ha így lesz, az együttes ismertetésére visszatérünk.

Gabnai Katalin